

I

(Seadusandlikud aktid)

DIREKTIIVID

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2014/61/EL,**15. mai 2014,****kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõttukulude vähendamise meetmete kohta****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust ⁽²⁾,toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Digitaalmajandus muudab siseturu põhjalikult. Tänu innovaatsile, kiirusele ja piiriülesele ulatusele on sellel potentsiaali, mis võib viia siseturu integratsiooni uuele tasemele. Liidu eesmärk on arendada välja digitaalmajandus, mis nüüdisaegsete võrguteenuste ja kiire interneti ühenduse abil annaks jätkusuutlikku majanduslikku ja sotsiaalset kasu. Kvaliteetne digitaalne taristu toetab praktiliselt kõiki nüüdisaegse ja innovaatsilise majanduse sektoreid ning omab sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse seisukohast strateegilist tähtsust. Seetõttu peab kõigil kodanikel ning samuti era- ja avalikul sektoril ja ettevõtjatel olema võimalus osaleda digitaalmajanduses.
- (2) Liikmesriigid on tunnistanud kiirele lairibaühendusele ülemineku tähtsust ja heaks kiitnud komisjoni teatises „Euroopa digitaalarengu tegevuskava — Euroopa majanduskasvu kiirendamine digitaalsete vahenditega” („digitaalarengu tegevuskava”) sätestatud kaugeleürgivad eesmärgid seoses lairibaühendusega, nimelt võimaldada 2013. aastaks kõigile eurooplastele lairibaühenduse baasteenus ja tagada, et 2020. aastaks on kõigil eurooplastel juurdepääs palju kiiremale internetiühendusele kiirusega üle 30 Mbit/s ning et 50 % või enamal liidu kodumajapidamistest on internetiühendus kiirusega üle 100 Mbit/s.
- (3) Arvestades tehnoloogia kiiret arengut, lairibaühenduse liikluse eksponentsiaalset kasvu ja kasvavat nõudlust e-teenuste järele, tuleks digitaalarengu tegevuskavas määratletud eesmärgi lugeda absoluutseks miinimumiks ja liit peaks seadma endale suuremad lairibaühendusega seotud eesmärgid, et saavutada suurem majanduskasv, konkurentsivõime ja tootlikkus. Käesoleva direktiivi läbivaatamise raames peaks komisjon hindama, kas käesolev direktiiv saab sellele eesmärgi saavutamisele veelgi kaasa aidata ja kui saab, siis kuidas.

⁽¹⁾ ELT C 327, 12.11.2013, lk 102.⁽²⁾ ELT C 280, 27.9.2013, lk 50.⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 15. aprilli 2014. aasta seisukoht (Euroopa Liidu Teataja seni avaldamata) ja nõukogu 8. mai 2014. aasta otsus.

- (4) Digitaalarengu tegevuskavas tehti kindlaks ka vajadus poliitika järele, mis aitaks vähendada lairibaühenduse kasutuselevõtu kulusid kogu liidu territooriumil, muu hulgas nõuetekohase planeerimise ja koordineerimise ning halduskoormuse vähendamisega. Sellega seoses peavad liikmesriigid tegema märkimisväärsed eelnevaid investeeringuid, et teha võimalikuks füüsilise taristu jagamine. Võttes arvesse digitaalarengu tegevuskava eesmärgi, teadvustades samal ajal Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1316/2013 ⁽¹⁾ loodud Euroopa ühendamise rahastu kaudu lairibaühenduste jaoks eraldatud rahaliste vahendite olulist vähenemist, peaksid liikmesriigid saama käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamiseks kasutada kohaldatavate liidu õigusaktide kohaselt kättesaadavaid liidu vahendeid.
- (5) Kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõtukulude vähendamine aitaks kaasa ka avaliku sektori digiteerimisele, võimaldades lisaks avaliku halduse kulude vähendamisele ja kodanikele pakutavate teenuste tõhustamisele saavutada digitaalne võimendav mõju majanduse kõigile valdkondadele.
- (6) Pidades silmas vajadust võtta liidu tasandi meetmeid parema lairibaühenduse kättesaadavuse tagamiseks, sealhulgas kiire lairibaühenduse taristuga seotud kulude vähendamiseks, nagu on kajastatud 13.-14. detsembri 2012. aasta Euroopa Ülemkogu järeldustes, rõhutatakse komisjoni teatises „Ühtse turu akt II” vajadust täiendavate pingutuste järele, et saavutada kiiresti digitaalarengu tegevuskavaga seatud eesmärgid, muu hulgas käsitledes kiiretesse võrkudesse investeerimisega seotud probleemi.
- (7) Kiire elektroonilise side traadita ja traadiga võrkude kasutuselevõtuks kogu liidus on vaja teha suuri investeeringuid, millest märkimisväärsed osa moodustavad tsiviilhitustööde kulud. Teatud kulukate tsiviilhitustööde piiramine muudaks lairibaühenduse kasutuselevõtu tõhusamaks.
- (8) Suure osa nendest kuludest võib omistada tõhususe puudumisele kasutuselevõutuprotsessis seoses olemasoleva passiivse taristu (näiteks kaablikanalid, juhtmed, juurdepääsuluugid, kaablikapid, postid, mastid, antennirajatised, tornid ja muud tugikonstruktsioonid) kasutamisega, ehitustööde koordineerimisega seotud kitsaskohtadele, koormavale halduslubade andmise menetlusele ning võrkude hoonesisese kasutuselevõutuga seotud kitsaskohtadele, mis põhjustavad suuri rahalisi takistusi, eriti maapiirkondades.
- (9) Meetmed, mille eesmärk on tõhustada olemasolevate taristute kasutamist ning vähendada uute tsiviilhitustööde läbiviimise kulusid ja takistusi, peaksid olulisel määral kaasa aitama kiire elektroonilise side võrkude hoogsas ja ulatusliku kasutuselevõtu tagamisele, säilitades samas tõhusa konkurentsi, ilma et see avaldaks negatiivset mõju olemasoleva avaliku taristu ohutusele, turvalisusele ja sujuvale toimimisele.
- (10) Mõned liikmesriigid on võtnud lairibaühenduse kasutuselevõtukulude vähendamisele suunatud meetmeid. Sellised tavad jäävad siiski piiratuks ja killustatuks. Nende meetmete parimate tavade kasutamise laiendamine kogu liidus võiks oluliselt kaasa aidata digitaalse ühtse turu loomisele. Lisaks ei võimalda regulatiivsete nõuete erinevused mõnikord kommunaaletevõtjate koostööd ning võivad takistada uute võrguoperaatorite turule sisenemist ja uute äri võimaluste kasutamist, pidurdades siseturu arendamist lairibaühenduse füüsiliste taristute kasutuseks ja kasutuselevõtuks seoses kiire elektroonilise side võrkudega. Lisaks sellele tundub, et liikmesriikide tasandil rakendatavad algatused ei ole alati terviklikud, ehkki meetmeid tuleks ühtse ja ulatusliku mõju saavutamiseks võtta tingimata kogu kasutuselevõutuprotsessi vältel ja kõigi sektorite lõikes.
- (11) Käesoleva direktiiviga soovitakse kehtestada teatavad liiduüleselt kohaldatavad minimaalsed õigused ja kohustused, et hõlbustada kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõttu ja sektoriülest koordineerimist. Tagada tuleks minimaalsed võrdsed tingimused, kuid see ei tohiks kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega piirata riiklikul ja kohalikul tasandil kehtestatud olemasolevaid parimaid tavasid ja meetmeid, mis hõlmavad üksikasjalikumaid sätteid ja tingimusi, ega ka kõnealuseid õigusi ja kohustusi täiendavaid lisameetmeid.
- (12) Kui kooskõlas liidu õigusega kohaldatakse täpsemaid reguleerivaid meetmeid, peaksid need *lex specialis* põhimõtet silmas pidades olema ülimuslikud käesolevas direktiivis sätestatud miinimumõiguste ja -kohustuste suhtes. Seega

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. määrus (EL) nr 1316/2013, millega luuakse Euroopa ühendamise rahastu, muudetakse määrust (EL) nr 913/2010 ja tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 680/2007 ja (EÜ) nr 67/2010 (ELT L 348, 20.12.2013, lk 129).

ei tohiks käesoleva direktiivi kohaldamine piirata liidu elektroonilise side õigusraamistikku, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2002/21/EÜ⁽¹⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2002/19/EÜ,⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2002/20/EÜ,⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2002/22/EÜ⁽⁴⁾ ning komisjoni direktiivis 2002/77/EÜ,⁽⁵⁾ sealhulgas kõnealuse õigusraamistiku alusel vastu võetud riiklikke meetmeid, nagu sümmeetrilisi või asümmeetrilisi õiguslikke erimeetmeid.

- (13) Elektroonilise side võrkude operaatorite ja eelkõige uute turuletulijate jaoks võib olla palju tõhusam taaskasutada elektroonilise side võrkude kasutuselevõtmiseks olemasolevaid füüsilisi taristuid, sealhulgas neid, mis kuuluvad teistele kommunaalteenvajajatele, eriti piirkondades, kus sobivat elektroonilise side võrku ei ole või kus uue füüsilise taristu ehitamine ei pruugi olla majanduslikult otstarbekas. Lisaks võib sektoritevaheline sünergia oluliselt vähendada vajadust elektroonilise side võrkude kasutuselevõttust tingitud ehitustööde järele ja seeläbi ka nendega seotud sotsiaalseid ja keskkonnakulusid, näiteks seoses saaste, häiringute ja liikluse summikutega. Seetõttu ei tuleks käesolevat direktiivi kohaldada üksnes üldkasutatavate sidevõrkude pakkujatele, vaid kõigile, kes omavad või valdavad õigust kasutada (ilma et viimane mõjutaks kolmandate isikute omandiõigust) ulatuslikke ja täieliku katvusega füüsilisi taristuid, millele saab lisada elektroonilise side võrgu elemente; see puudutab näiteks füüsilisi võrke elektri, gaasi, vee ja kanalisatsiooni pakumiseks, äravoolusüsteemide võrke, küttevõrke ning transporditeenuste võrke.
- (14) Kiirete üldkasutatavate sidevõrkude kasutuselevõtu parandamiseks siseturul tuleks käesolevas direktiivis sätestada üldkasutatavate sidevõrkude pakkujate õigused saada juurdepääs füüsilisele taristule sõltumata selle asukohast õiglastel ja mõistlikel tingimustel, mis on kooskõlas omandiõiguste tavalise kasutamisega. Kohustus anda juurdepääs füüsilisele taristule ei tohiks piirata taristu asukohaks oleva maa või hoone omaniku õigusi.
- (15) Võrkude vähesel diferentseerituse tõttu saab võrgu füüsilistes struktuurides samaaegselt majutada mitmesuguseid elektroonilise side võrgu elemente, sealhulgas neid, mille abil saab kooskõlas tehnoloogilise neutraalsuse põhimõttega pakkuja lairibajuurdepääsu teenuseid kiirusega vähemalt 30 Mbit/s, mõjutamata võrgu peamist teenust ning kandes minimaalseid kohandamiskulusid. Seetõttu saab füüsilisse taristusse, mis on mõeldud üksnes võrgu muude elementide majutamiseks ega ole ise võrgu aktiivne element (näiteks kasutamata valguskaabli puhul) põhimõtteliselt paigutada elektroonilise side kaableid, seadmeid või elektroonilise side võrkude muid elemente, sõltumata selle tegelikust kasutusest või omandist, kui sellega ei ole seotud turvalisusprobleeme ja ei kahjustata taristu omaniku tulevase ärihuvisid. Üldkasutatavate sidevõrkude füüsilist taristut võib põhimõtteliselt kasutada ka muude võrkude elementide majutamiseks ja seega võivad liikmesriigid otsustada kohaldada asjakohastel juhtudel vastastikkuse põhimõtet ning lubada üldkasutatavate sidevõrkude pakkujatel võimaldada juurdepääsu oma võrkudele muude võrkude kasutuselevõtmiseks. Ilma et see piiraks peamise teenuse osutamisega seotud üldistes huvides oleva konkreetse eesmärgi poole püüdlust, tuleks edendada võrguoperaatorite vahelist sünergiat, et aidata samal ajal kaasa digitaalarengu tegevuskava eesmärkide saavutamisele.
- (16) Kuigi käesolev direktiiv ei tohiks piirata konkreetseid kaitsemeetmeid, mida on vaja ohutuse ja rahvatervise ning võrkude (eelkõige kriitiliselt tähtsa taristu) turvalisuse ja terviklikkuse tagamiseks ning selle kindlustamiseks, et ei mõjutata võrguoperaatori pakutavat peamist teenust, eelkõige võrkude puhul, mis pakuvad inimeste elamiseks mõeldud vett, võivad siseriiklikes õigusaktides sätestatud üldised eeskirjad, mis keelavad võrguoperaatoritel pidada läbirääkimisi elektroonilise side võrkude pakkujatega juurdepääsuks füüsilistele taristutele, takistada füüsilisele taristule juurdepääsu turu rajamist. Sellised üldised eeskirjad tuleks seega kaotada. Samal ajal ei tohiks käesolevas direktiivis sätestatud meetmed piirata liikmesriikide võimalust muuta taristule juurdepääsu võimaldamine kommunaalteenvajajate jaoks atraktiivsemaks, jättes kõnealuselt teenuselt saadava tulu välja oma peamise tegevuse või peamiste tegevuste lõppkasutajate tariifide arvutamise alusest kooskõlas kohaldatava liidu õigusega.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiiv 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 33).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiiv 2002/19/EÜ elektroonilistele sidevõrkudele ja nendega seotud vahendite juurdepääsu ja vastastikkuse sidumise kohta (juurdepääsu käsitlev direktiiv) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 7).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiiv 2002/20/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud lubade andmise kohta (loadirektiiv) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 21).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiiv 2002/22/EÜ universaalteenuse ning kasutajate õiguste kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste puhul (universaalteenuse direktiiv) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 51).

⁽⁵⁾ Komisjoni 16. septembri 2002. aasta direktiiv 2002/77/EÜ konkurentsi kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste turgudel (EÜT L 249, 17.9.2002, lk 21).

- (17) Võrguoperaator võib objektiivsetel põhjustel keelduda juurdepääsu võimaldamisest teatavatele füüsilistele taristutele. Põhjuseks võib olla eelkõige see, et füüsiline taristu ei ole tehniliselt sobiv eriliste asjaolude tõttu seoses taristutega, millele on juurdepääsu taotletud; erilisteks asjaoludeks võivad olla näiteks sel ajal kättesaadava ruumi vähesus või tulevased ruumivajadused, mis on piisavalt tõendatud, näiteks avalikult kättesaadavates investeerimiskavades. Samuti võib taristu jagamine teatavates olukordades ähvardada ohutust või rahvatervist, võrgu (sealhulgas kriitiliselt tähtsa taristu) terviklikkust ja turvalisust või ohustada sama taristu vahendusel peamiselt pakutavate teenuste osutamist. Lisaks, kui võrguoperaator juba pakub taotleja vajadustele vastavat hulgijuurdepääsu füüsilisele võrgutaristule, võib juurdepääs füüsilisele alustaristule avaldada kahjulikku majanduslikku mõju selle ärimudelile ja investeerimisstiimulitele, millega võib kaasneda võrguelementide ebatõhus dubleerimine. Samas, kui liidu elektroonilise side õigusraamistiku kohaselt kehtestatakse näiteks märkimisväärse turujõuga ettevõtjate suhtes füüsilisele taristule juurdepääsu pakkumise kohustused, siis see oleks juba hõlmatud konkreetsete õiguslike kohustustega, mida käesolev direktiiv ei tohiks mõjutada.
- (18) Kui üldkasutatavaid sidevõrke pakkuvad või selleks õigust omavad ettevõtjad taotlevad juurdepääsu konkreetse piirkonnas, peaksid võrguoperaatorid tegema pakkumise oma vahendite ühiseks kasutamiseks õiglastel ja mõistlikel tingimustel, sealhulgas õiglase hinna eest, välja arvatud juhul, kui juurdepääsust keeldutakse objektiivsetel põhjustel. Sõltuvalt asjaoludest võivad juurdepääsuõiguse andmise tingimusi mõjutada mitmed tegurid: hooldamise ja kohandamisega seotud lisakulud; ennetavad kaitsemeetmed, mida rakendatakse võrgu ohutusele, turvalisusele ja terviklikkusele avalduva kahjuliku mõju piiramiseks; konkreetne vastutuskord võimaliku kahju korral; taristu ehitamiseks antud riikliku toetuse kasutamine, sealhulgas konkreetset tingimused, mis on seotud toetusega või tulenevad siseriiklikust õigusest kooskõlas liidu õigusega; võime pakkuda või anda infrastruktuuri võimsust avaliku teenistuse kohustuse täitmiseks; siseriiklikest sätetest tulenevad piirangud, mille eesmärk on kaitsta keskonda, rahvatervist, avalikku julgeolekut või saavutada asulaplaneerimise eesmärgi.
- (19) Kui äriläbirääkimistel ei jõuta tehnilistes ja ärilistes tingimustes kokkuleppele, peaks mõlemal osapoolel olema võimalik pöörduda riikliku tasandi vaidluste lahendamise organi poole, kes teeks osapooltele kohustusliku lahenduse, et vältida põhjendamatuid keeldumisi või ebaõiglaste tingimuste kehtestamist. Juurdepääsu andmise hinna määramisel peaks vaidluste lahendamise organ tagama, et juurdepääsu pakkujal on õiglane võimalus saada tagasi füüsilisele taristule juurdepääsu võimaldamiseks tehtud kulutused, võttes arvesse riigi eritingimusi ja kehtestatud tariifstruktuure, millega antakse õiglane võimalus kulude tagasisaamiseks, võttes arvesse riigi reguleerivate asutuste poolt mõistetud varasemaid kahjutasusid. Seda tehes peaks vaidluste lahendamise organ arvestama ka taotletud juurdepääsu mõju juurdepääsu pakkuja äriplaanile, sealhulgas juurdepääsutaotluse saanud juurdepääsu pakkuja tehtud investeeringutele, eelkõige investeeringutele seoses füüsilise taristuga, millele juurdepääsu taotletakse. Erijuhtudel, kui antakse juurdepääs üldkasutatavate sidevõrkude pakkujate füüsilisele taristule võivad sellisesse taristusse tehtud investeeringud otseselt kaasa aidata digitaalarengu tegevuskava eesmärkide saavutamisele ning olemasolevate hüvede ärakasutamine võib mõjutada hilisemat konkurentsi. Seega tuleks juurdepääsukohustuste puhul võtta täielikult arvesse kõnealuste investeeringute majanduslikku tasuvust, võttes aluseks nende riskiprofiili, investeeringutasuvuse ajakava, juurdepääsu mõju hilisemale konkurentsile ning seeläbi hindadele ja investeerimistulule, võrguvarade amortisatsiooni juurdepääsutaotluse esitamise ajal, tehtud investeeringute aluseks olnud ärimudelit, eriti kui tegemist on kiire elektroonilise side teenuste osutamiseks kasutatavatesse füüsilistesse taristutesse tehtud investeeringutega, ning juurdepääsu taotlejale varem pakutud ühise kasutuselevõtu võimalusi.
- (20) Kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõtu tõhusaks kavandamiseks ning elektroonilise side võrkude kasutuselevõtuks sobilike olemasolevate taristute tõhusaima kasutuse tagamiseks peaks üldkasutatavaid sidevõrke pakkuvatele või selleks õigust omavatele ettevõtjatele olema tagatud juurdepääs miinimumteabele kasutuselevõtupiirkonnas eksisteerivate füüsiliste taristute kohta. Selline miinimumteave peaks võimaldama hinnata olemasoleva taristu kasutuspotentsiaali konkreetse piirkonnas ning samuti vähendada kahju olemasolevatele füüsilistele taristutele. Arvestades hõlmatud sidusrühmade arvu ning selleks, et hõlbustada juurdepääsu kõnealusele teabele, sealhulgas sektorite vahel ja piiriüleselt, tuleks selline miinimumteave teha kättesaadavaks ühtse teabepunkti kaudu. Selline ühtne teabepunkt peaks võimaldama juurdepääsu elektroonilisel kujul juba kättesaadavale miinimumteabele, kooskõlas piirangutega, mille eesmärk on tagada võrgu (eelkõige kriitiliselt tähtsa taristu) turvalisus ja terviklikkus või kaitsta õigustatud tegevus- ja ärisaladusi.
- (21) Liikmesriikidele uusi kaardistamise kohustusi kehtestamata peaks käesolev direktiiv nägema ette, et elektroonilisel kujul kättesaadav miinimumteave, mida avaliku sektori asutused juba koguvad riiklike algatuste ja liidu

õigusaktide (näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2007/2/EÜ)⁽¹⁾ kohaselt, tuleks näiteks hüperlingi kaudu teha kättesaadavaks ühtsele teabepunktile. See võimaldaks üldkasutatavate sidevõrkude pakkujatele kooskõlastatud juurdepääsu füüsilisi taristuid käsitlevatele andmetele, tagades samas sellise teabe turvalisuse ja terviklikkuse, eelkõige seoses riikliku kriitilise tähtsusega taristuga. Sellise teabe kättesaadavaks tegemine ei tohiks piirata läbipaistvusnõudeid, mida juba kohaldatakse avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise suhtes vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2003/98/EÜ⁽²⁾. Kui avaliku sektori käsutuses olev teave ei anna piisavat ülevaadet konkreetsetes piirkonnas eksisteerivatest või teatavat tüüpi füüsilistest taristutest, peaksid võrguoperaatorid tegema teabe kättesaadavaks üldkasutatavaid sidevõrke pakkuvatele või selleks õigust omavatele ettevõtjatele.

- (22) Kui miinimumteave ei ole ühtse teabepunkti kaudu kättesaadav, tuleks üldkasutatavaid sidevõrke pakkuvatele või selleks õigust omavatele ettevõtjatele siiski tagada võimalus taotleda sellist konkreetset teavet otse ükskõik milliselt vastava piirkonna võrguoperaatorilt. Lisaks, kui taotlus on mõistlik ja kui teave on vajalik eelkõige olemasoleva füüsilise taristu võimalikuks jagamiseks või ehitustööde koordineerimiseks, tuleks üldkasutatavaid sidevõrke pakkuvatele või selleks õigust omavatele ettevõtjatele anda läbipaistvatel, proportsionaalsetel ja mittediskrimineerivatel tingimustel võimalus kohapealseteks vaatlusteks ja kavandatud ehitustöid käsitleva teabe küsimiseks, ilma et see piiraks võrgu turvalisuse ja terviklikkuse tagamiseks võetud kaitsemeetmeid ning konfidentsiaalsuse ja tegevus- ja ärisaladuste kaitset. Tuleks anda stiimuleid selleks, et võrguoperaatorid avaldaksid ise laiaulatuslikku teavet planeeritud ehitustööde kohta või et selle teeksid kättesaadavaks ühtsed teabepunktid, eelkõige kõige kasulikumates valdkondades, teavitades sellest teabe olemasolu korral õigust omavaid operaatoreid.
- (23) Kui kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõtmisel tekib vaidlusi seoses juurdepääsuga füüsilisi taristuid käsitlevale teabele, peaks vaidluste lahendamise organ saama lahendada sellised vaidlused siduva otsusega. Igal juhul ei tohiks sellise organi otsus mõjutada ühegi poole võimalust pöörduda kohtusse.
- (24) Füüsiliste taristute ehitustööde koordineerimisega on võimalik saavutada oluline kokkuhoid ja vähendada ebamugavusi piirkonnas, mida mõjutab uute elektroonilise side võrkude kasutuselevõtt. Seetõttu peaksid olema keelatud regulatiivsed piirangud, mis üldjuhul takistavad võrguoperaatorite vaheliste läbirääkimiste pidamist selliste tööde kooskõlastamiseks muu hulgas kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõtuks. Kui ehitustöid ei rahastata riiklikest vahenditest, ei tohiks käesolev direktiiv piirata sidusrühmade võimalust sõlmida ehitustööde koordineerimise lepinguid oma investeerimis- ja äriplaanide ning eelistatud ajakava kohaselt.
- (25) Täielikult või osaliselt riiklikest vahenditest rahastatavate ehitustöödega tuleks püüda saavutada võimalikult positiivne ühine tulemus, kasutades ära nende tööde positiivset välismõju sektorite lõikes ning tagades võrdsed võimalused olemasoleva ja kavandatava füüsilise taristu jagamiseks elektroonilise side võrkude kasutuselevõtmise eesmärgil. Ehitustöid otseselt või kaudselt (näiteks alltöövõtja kaudu) teostav võrguoperaator peaks rahuldama proportsionaalsetel, mittediskrimineerivatel ja läbipaistvatel tingimustel õigeaegsed ja põhjendatud taotlused kiire elektroonilise side võrkude elementide kasutuselevõtu koordineerimise kohta, millega tagatakse näiteks lisakulude (sealhulgas viivitustest tulenevate lisakulude) katmine ja esialgsetesse kavadesse tehtavate muudatuste miinimumini viimine, kuid see ei tohiks avaldada kahjulikku mõju riiklikest vahenditest rahastatavate ehitustööde peamisele otstarbele. Ilma et see piiraks riigiabi eeskirjade kohaldamist, peaks liikmesriikidel olema võimalik täiendavalt ette näha eeskirjad koordineeritud kasutuselevõttuga seotud kulude jagamise kohta. Nende koordineerimislepingute läbirääkimistega seotud vaidluste kiire lahendamise tagamiseks proportsionaalsetel, õiglastel ja mittediskrimineerivatel tingimustel peaks saama kasutada vaidluste lahendamise erimenetlusi. Sellised sätted ei tohiks piirata liikmesriikide õigust reserveerida võimsust elektroonilise side võrkude jaoks, isegi kui konkreetset taotlust ei ole esitatud, et tulevikus füüsilise taristu järele tekkiva nõudluse rahuldamise huvides maksimeerida ehitustööde väärtus või võtta vastu meetmeid, mis hõlmavad muude võrguliikide (nt gaas või elekter) operaatorite sarnaseid õigusi koordineerida ehitustöid.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2007. aasta direktiiv 2007/2/EÜ, millega rajatakse Euroopa Ühenduse ruumiandmete infrastruktuur (INSPIRE) (ELT L 108, 25.4.2007, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. novembri 2003. aasta direktiiv 2003/98/EÜ avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta (ELT L 345, 31.12.2003, lk 90).

- (26) Riiklike ja liidu üldiste huvide kaitsmiseks võib elektroonilise side võrkude või uute võrguelementide kasutuselevõtuks vaja minna mitmesuguseid lubasid, näiteks ehitus-, planeerimis-, keskkonna- ja muud load. Erinevat tüüpi elektroonilise side võrkude kasutuselevõtuks vajalike lubade arv ja kasutuselevõtu kohaspetsiifilisus võib tähendada, et kohaldatakse mitmesuguseid menetlusi ja tingimusi. Säilitades kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega iga pädeva asutuse õiguse osaleda otsuste tegemises ja säilitada otsustamisõigus, peaks kogu asjakohane teave ehitustööde suhtes kohaldatavate menetluste ja üldtingimuste kohta olema kättesaadav ühtse teabepunkti kaudu. See võiks vähendada keerukust ning suurendada tõhusust ja läbipaistvust, eelkõige uute turuletulijate või väiksemate operaatorite jaoks, kes ei tegutse kõnealuses piirkonnas. Lisaks peaksid liikmesriigid saama ette näha, et üldkasutatavaid sidevõrke pakkuvad või selleks õigust omavad ettevõtjad võivad esitada loataotluse ühtse kontaktpunkti kaudu.
- (27) Tagamaks, et lubade andmise menetlus ei takista investeeringute tegemist ega mõjuta negatiivselt siseturgu, peaksid liikmesriigid tagama, et otsus elektroonilise side võrkude või uute võrguelementide kasutuselevõtu lubade taotluste rahuldamise või tagasilükkamise kohta tuleks teha kättesaadavaks hiljemalt nelja kuu jooksul, ilma et see piiraks muid menetluse nõuetekohaseks läbiviimiseks sätestatud konkreetseid tähtaegu või kohustusi, mida kohaldatakse lubade andmise menetluse suhtes kooskõlas siseriikliku või liidu õigusega. Sellise otsuse võib teha vaiki- või selgesõnaliselt, vastavalt kohaldatavatele õigussätetele. Kui see on asjakohane, peaksid liikmesriigid nägema ette, et pakkujatel, kes saavad kahju seoses sellega, et nad ei saa pädeva asutuse viivituse tõttu kohaldatavate tähtaegade jooksul luba, on õigus saada hüvitist.
- (28) Tagamaks, et kõnealused lubade andmise menetlused viiakse lõpule mõistliku tähtaja jooksul, võivad liikmesriigid kehtestada mitmeid kaitsemeetmeid, näiteks vaikiva nõusoleku, või lihtsustada lubade andmise menetlust, muu hulgas vähendades elektroonilise side võrkude kasutuselevõtuks vajalike lubade arvu või vabastades teatavad väikesemahuliste või standardiseeritud ehitustööde kategooriad loakohustusest. Riikliku, piirkondliku või kohaliku tasandi ametiasutused peaksid põhjendama sellise loa andmisest keeldumist oma pädevusvaldkonnas, võttes aluseks objektiivsed, läbipaistvad, mittediskrimineerivad ja proportsionaalsed kriteeriumid ja tingimused. Seejuures ei tohiks piirata liikmesriikide võetud meetmeid, millega vabastatakse elektroonilise side võrkude teatavad passiivsed või aktiivsed elemendid loakohustusest.
- (29) Digitaalse tegevuskava eesmärkide saavutamine eeldab, et taristu kasutuselevõtt tuuakse lõppkasutaja asukoha lähedale, järgides samas täielikult proportsionaalsuse põhimõtet seoses igasuguse omandiõiguse piiramisega üldise huvi eesmärgil. Tuleks toetada lõppkasutajateni rajatud kiire elektroonilise side võrkude olemasolu, tagades samas tehnoloogilise neutraalsuse, seda eelkõige kiiret ühendust toetava hoonesisese füüsilise taristu abil. Arvestades, et hoone varustamine väikeste kaablikanalitega ehituse ajal tekitab ainult piiratud lisakulusid, samas kui kiire taristu tagantjärele paigaldamine hoonetesse võib moodustada olulise osa kiire võrgu kasutuselevõtmise kuludest, tuleks kõik uued hooned või põhjalikult renoveeritavad hooned varustada füüsilise taristuga, mis võimaldab lõppkasutajate ühendamist kiiretesse võrkudesse. Samuti tuleks kiire elektroonilise side võrgu kasutuselevõtu huvides varustada uued korterelamud ja põhjalikult rekonstrueeritavad korterelamud juurdepääsupunktiga, mille kaudu teenuseosutaja saab ligipääsu hoonesisesele taristule. Lisaks peaksid kinnisvaraarendajad nägema ette iga korteri varustamise tühjade kaablikanalitega, mis lõpevad korterelamu sees või sellest väljaspool asuvas juurdepääsupunktis. Võib esineda juhtumeid — näiteks uued ühepereelamud või teatavat tüüpi põhjalikud rekonstrueerimistööd eraldatud piirkondades –, kus kiire ühenduse loomise võimalust peetakse objektiivsetel põhjustel liiga kaugeks, et kiiret ühendust toetava hoonesisese füüsilise taristu või juurdepääsupunkti kasutuselevõtt oleks põhjendatud või kui sellise taristu loomine oleks ebaproportsionaalne muudel majanduslikel, linna kultuuripärandi säilitamise või keskkonnavalgetel põhjustel, nagu teatud mälestusmärkide kategooriate puhul.
- (30) Selleks, et aidata võimalikel ostjatel ja üürnikel kindlaks teha hooned, mis on varustatud kiiret ühendust toetava hoonesisese füüsilise taristuga ja võimaldavad seega olulist kokkuhoidu, ning et edendada hoonete kiire ühenduse toetamist, peaks liikmesriikidel olema võimalik välja töötada vabatahtliku lairibavalmiduse märgise hoonetele, mis on vastavalt käesolevale direktiivile varustatud sellise taristu ja juurdepääsupunktiga.
- (31) Kui üldkasutatavate sidevõrkude pakkujad võtavad konkreetses piirkonnas kasutusele kiired elektroonilise side võrgud, saavutatakse märkimisväärne mastaabisääst, kui nad saavad ühendada oma võrgu hoone juurdepääsupunktiga, olenemata sellest, kas abonent on selleks hetkeks väljendanud selgesõnalist huvi teenuse vastu, kuid tingimusel, et mõju eraomandile on võimalikult väike, kasutades olemasolevat füüsilist taristut ja taastades kahjustatud ala. Kui võrk on ühendatud juurdepääsupunktiga, saab uue kliendi ühendada oluliselt väiksemate kuludega, kasutades selleks eelkõige kiiret ühendust toetavat hoonesisest vertikaalsegmenti, kui see on juba olemas. See eesmärk on täidetud ka siis, kui hoone ise on juba varustatud kiire elektroonilise side võrguga, millele antakse

juurdepääs läbipaistvatel, proportsionaalsetel ja mittediskrimineerivatel tingimustel igale üldkasutatava sidevõrgu pakkujale, kellel on hoones aktiivne abonent. See võib eelkõige olla nii liikmesriikides, kes on võtnud direktiivi 2002/21/EÜ artikli 12 kohaseid meetmeid.

- (32) Uued hooned peaksid olema varustatud kiiret ühendust toetava hoonesisese taristuga ning korterelamute puhul juurdepääsupunktiga, peaks liikmesriikidele olema selle eesmärgi saavutamiseks võimaldatud teatud paindlikkus. Selles osas ei taheta käesoleva direktiiviga ühtlustada eeskirju, mis on seotud kuludega, sealhulgas hoonete kiiret ühendust toetava hoonesisese füüsilise taristu ja juurdepääsupunktiga varustamise kulude katmisega.
- (33) Võttes arvesse digitaalsest kaasatusest tulenevaid sotsiaalseid hüvesid ja kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõtu majanduslikku külge, peaks juhul, kui lõppkasutaja ruumid ei ole varustatud ei olemasoleva passiivse ega aktiivse kiiret ühendust toetava taristuga ning puuduvad alternatiivid kiire elektroonilise side võrkude pakkumiseks abonendile, peaks kõigil üldkasutatavate sidevõrkude pakkujatel olema õigus ühendada oma võrk omal kulul eravaldusega, tingimusel et mõju eraomandile on võimalikult väike, näiteks taaskasutades võimaluse korral hoones juba olevat füüsilist taristut või tagades kahjustatud alade täieliku taastamise.
- (34) Kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega ei tohiks käesoleva direktiivi kohaldamine piirata liikmesriikide võimalust määrata sätestatud regulatiivsete ülesannete täitmine ametiasutustele, kes sobivad nende täitmiseks kõige paremini kooskõlas liikmesriigi volituste ja pädevuste jaotamise põhiseadusliku süsteemiga ning käesolevas direktiivis sätestatud nõuetega.
- (35) Liikmesriigi poolt vaidluste lahendamiseks määratud organ peaks tagama erapooletuse ja sõltumatuse asjaomastest osapooltest ning tal peaksid olema asjakohased pädevused ja vahendid.
- (36) Liikmesriigid peaksid kehtestama asjakohased, tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused juhuks, kui käesoleva direktiivi alusel võetud siseriiklikke meetmeid ei täideta.
- (37) Käesoleva direktiiviga ettenähtud ühtse teabepunktide tõhususe tagamiseks peaksid liikmesriigid tagama piisavad vahendid ning ka konkreetset piirkonda käsitleva asjakohase teabe kättesaadavuse ühtse teabepunktides optimaalsel koondatuse tasemel, et määratud ülesandeid silmas pidades võiks tagada olulise tõhususe, sealhulgas kohalikus katastris. Sellega seoses võivad liikmesriigid kaaluda ka sünergiaid ja mitmekülgssussäästu, mida on ühtsete kontaktpunktide puhul võimalik saavutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/123/EÜ (⁽¹⁾) artikli 6 tähenduses, et arendada edasi olemasolevaid struktuure ja maksimeerida lõppkasutajate kasu.
- (38) Kuna käesoleva direktiivi eesmärke, et edendada kiire elektroonilise side võrkude jaoks sobilike füüsiliste taristute kasutuselevõttu kogu liidus, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid meetmeid ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (39) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid, eelkõige õigust eraelu puutumatusele ja ärisaladuste kaitsele, ettevõtlusvabadust, omandiõigust ja õigust tõhusale õiguskaitsevahendile. Liikmesriigid peavad käesolevat direktiivi kohaldama kooskõlas kõnealuste õiguste ja põhimõtetega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Reguleerimisese ja -ala

1. Käesoleva direktiivi eesmärk on lihtsustada ja stimuleerida kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõttu, edendades olemasoleva füüsilise taristu ühist kasutamist ja võimaldades uue füüsilise taristu tõhusamat kasutuselevõtmist, et vähendada selliste võrkude kasutuselevõtukulusid.

(¹) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul (ELT L 376, 27.12.2006, lk 36).

2. Käesolevas direktiivis kehtestatakse ehitustööde ja füüsilise taristuga seotud miinimumnõuded, et ühtlustada nendes valdkondades liikmesriikide õigus- ja haldusnormide teatud aspekte.
3. Liikmesriigid võivad lõikes 1 osutatud eesmärgi parema saavutamise huvides säilitada või kehtestada kooskõlas liidu õigusega käesolevas direktiivis kehtestatud miinimumnõudeid ületavaid meetmeid.
4. Kui mõni käesoleva direktiivi sätetest läheb vastuollu direktiivi 2002/21/EÜ, direktiivi 2002/19/EÜ, direktiivi 2002/20/EÜ, direktiivi 2002/22/EÜ või direktiivi 2002/77/EÜ sätetega, on ülimuslikud nimetatud direktiivide asjakohased sätted.

Artikkel 2

Mõisted

Käesoleva direktiivi kohaldamisel kasutatakse direktiivis 2002/21/EÜ sätestatud mõisteid.

Kasutatakse ka järgmisi mõisteid:

- 1) „võrguoperaator” — üldkasutatavaid sidevõrke pakkuv või selleks õigust omav ettevõtja, samuti ettevõtja, kes pakub füüsilist taristut, mille eesmärk on:
 - a) osutada tootmis-, transpordi- või jaotusteenuseid:
 - i) gaasile;
 - ii) elektrile, sealhulgas tänavavalgustus;
 - iii) küttele;
 - iv) veele, sealhulgas heitvee ja reovee kõrvaldamine või puhastamine ning äravoolusüsteemid;
 - b) transporditeenuseid, sealhulgas raudteed, maanteed, sadamad ja lennujaamad;
- 2) „füüsiline taristu” — võrgu elemendid, mille eesmärk on sisaldada muid võrgu elemente, muutumata ise võrgu aktiivseks elemendiks, nagu näiteks torud, mastid, kaablikanalid, kontrollkaevud, juurdepääsuluugid, kaablikapid, hooned või hoonetesse sissepääsud, antennirajatised, tornid ja postid; kaablid, sealhulgas kasutamata valguskaabel, samuti võrgu elemendid, mida kasutatakse olmevee tarnimiseks, nagu määratletud nõukogu direktiivi 98/83/EÜ (⁽¹⁾) artikli 2 esimese lõigu punktis 1, ei ole käesoleva direktiivi tähenduses füüsiline taristu;
- 3) „kiire elektroonilise side võrk” — elektroonilise side võrk, mis suudab pakkuda lairibajuurdepääsu teenuseid kiirusega vähemalt 30 Mbit/s;
- 4) „ehitustööd” — üld- või tsiviilehitustööde tulemused tervikuna, mis on iseenesest piisavad, et täita mõnd majanduslikku või tehnilist funktsiooni, ning mis hõlmavad füüsilise taristu ühte või mitut elementi;
- 5) „avaliku sektori asutus” — riigi-, piirkondlik või kohalik asutus, avalik-õiguslik isik või ühest või mitmest sellisest asutusest või avalik-õiguslikust isikust koosnev ühendus;
- 6) „avalik-õiguslikud isikud” –isik, kellel on kõik järgmised omadused:
 - a) nad on asutatud kindlal eesmärgil rahuldada üldisi huve ja ei tegele tööstuse ega kaubandusega;
 - b) neil on juriidilise isiku staatus ning
 - c) neid rahastavad täielikult või põhiliselt riik, piirkondlikud või kohalikud omavalitsused või teised avalik-õiguslikud isikud või nende juhtimist kontrollivad nimetatud omavalitsused või isikud või neil on haldus-, juhtimis- või järelevalveorgan, millesse riik, piirkondlik või kohalik omavalitsus või teised avalik-õiguslikud isikud nimevad üle poole liikmetest;
- 7) „hoonesisene füüsiline taristu” — lõppkasutaja asukohas asuv füüsiline taristu või seal asuvad rajatised, sealhulgas ühisomandis olevad elemendid, mis on mõeldud sisaldama traadiga ja/või traadita juurdepääsuvõrke, kui sellised juurdepääsuvõrgud on võimelised osutama elektroonilise side teenuseid ja ühendama hoone juurdepääsupunkti võrgu lõpp-punktiga;

(¹) Nõukogu 3. novembri 1998. aasta direktiiv 98/83/EÜ olmevee kvaliteedi kohta (EÜT L 330, 5.12.1998, lk 32).

- 8) „kiiret ühendust toetav hoonesisene füüsiline taristu” — hoonesisene füüsiline taristu, mis on mõeldud kiire elektroonilise side võrkude elementide majutamiseks või selliste võrkude kohaletoimetamise võimaldamiseks;
- 9) „põhjalikud renoveerimistööd” — lõppkasutaja asukohas toimuvad üld- või tsiviilehitustööd, mille hulka kuuluvad kogu hoonesisese füüsilise taristu või selle olulise osa struktuurimuudatused ning milleks on vaja ehitusluba;
- 10) „luba” — pädeva asutuse selgesõnaline või vaikimisi tehtud otsus pärast sellist menetlust, mille alusel ettevõtja on kohustatud võtma meetmeid üld- või tsiviilehitustööde seaduslikuks läbiviimiseks;
- 11) „juurdepääsupunkt” — üldkasutatavaid sidevõrke pakkuvatele või selleks õigust omavatele ettevõtjatele ligipääsetav füüsiline punkt hoones või väljaspool hoonet, mille kaudu tehakse kättesaadavaks kiiret ühendust toetav hoonesisene füüsiline taristu.

Artikkel 3

Juurdepääs olemasolevale füüsilisele taristule

1. Liikmesriigid tagavad, et igal võrguoperaatoril on õigus pakkuda elektroonilise side võrke pakkuvatele või selleks õigust omavatele ettevõtjatele juurdepääsu oma füüsilisele taristule, et võtta kasutusele kiire elektroonilise side võrkude elemente. Vastu võivad liikmesriigid näha üldkasutatavate sidevõrkude operaatoritele ette õiguse pakkuda juurdepääsu oma füüsilisele taristule, et võtta kasutusele elektroonilise side võrkudest erinevaid võrke.
2. Liikmesriigid tagavad, et üldkasutatavaid sidevõrke pakkuva või selleks õigust omava ettevõtja kirjaliku taotluse alusel on igal võrguoperaatoril kohustus rahuldada kõik mõistlikud taotlused juurdepääsu saamiseks tema füüsilisele taristule õiglastel ja mõistlikel tingimustel, sealhulgas õiglase hinna eest, eesmärgiga võtta kasutusele kiire elektroonilise side võrkude elemente. Sellises kirjalikus taotluses esitatakse üksikasjad projekti kohta, millele juurdepääsu taotletakse, sealhulgas konkreetne ajavahemik.
3. Liikmesriigid nõuavad, et iga juurdepääsust keeldumise aluseks oleksid objektiivsed, läbipaistvad ja proportsionaalsed kriteeriumid, nagu:
 - a) juurdepääsutaotluses käsitletava füüsilise taristu tehniline sobivus lõikes 2 osutatud kiire elektroonilise side võrkude mis tahes elementide majutamiseks;
 - b) lõikes 2 osutatud kiire elektroonilise side võrkude elementide majutamiseks vajaliku ruumi olemasolu, arvestades ka võrguoperaatori tulevasi ruumivajadusi, mis peavad olema piisavalt tõendatud;
 - c) ohutuse ja rahvatervisega seotud küsimused;
 - d) kõigi võrkude (eelkõige kriitiliselt tähtsa riikliku taristu) terviklikkus ja turvalisus;
 - e) oht, et kavandatud elektroonilise side teenused põhjustavad tõsiseid häireid teistes sama füüsilise taristu kaudu osutatavates teenustes;
 - f) teostatavate alternatiivsete võimaluste olemasolu saada hulgijuurdepääs võrguoperaatori pakutavale füüsilisele võrgutaristule, mis on sobilik kiire elektroonilise side võrkude pakkumise jaoks, tingimusel, et sellist juurdepääsu pakutakse õiglastel ja mõistlikel tingimustel.

Liikmesriigid tagavad, et võrguoperaator põhjendab keeldumist kahe kuu jooksul alates täieliku juurdepääsutaotluse kättesaamise kuupäevast.

4. Kui juurdepääsu andmisest keeldutakse või kahe kuu jooksul alates juurdepääsutaotluse kättesaamise kuupäevast ei jõuta kokkuleppele konkreetsetes tingimustes, sealhulgas hinnas, tagavad liikmesriigid, et kummalgi osapoolel on õigus pöörduda pädeva riikliku vaidluste lahendamise organi poole.
5. Liikmesriigid nõuavad, et lõikes 4 osutatud riiklik vaidluste lahendamise organ teeks proportsionaalsuse põhimõtet täielikult arvesse võttes lõike 4 kohaselt algatatud vaidluse lahendamiseks siduva otsuse, määraes sealhulgas vajaduse korral kindlaks õiglased ja mõistlikud tingimused, sealhulgas hinnad.

Riiklik vaidluste lahendamise organ teeb vaidluse lahendamiseks otsuse nii kiiresti kui võimalik ja igal juhul nelja kuu jooksul täieliku taotluse saamisest, välja arvatud erandjuhtudel, ilma et see piiraks ühegi osapoolle õigust pöörduda kohtusse.

Kui vaidlus on seotud juurdepääsuga elektroonilise side võrgu pakkuja taristule ja riiklikuks vaidluste lahendamise organiks on riigi reguleeriv asutus, võtab ta vajaduse korral arvesse direktiivi 2002/21/EÜ artiklis 8 sätestatud eesmäärke. Vaidluste lahendamise organi määratava hinna puhul tagatakse, et juurdepääsu pakkujal on õiglane võimalus saada tagasi oma kulutused, ning võetakse arvesse taotletud juurdepääsu mõju juurdepääsu pakkuja äriplaanile, sealhulgas investeringutele, mida on teinud võrguoperaator, kellelt juurdepääsu taotletakse, eelkõige füüsiliste taristute puhul, mida kasutatakse kiire elektroonilise side teenuste osutamiseks.

6. Käesolev artikkel ei piira füüsilise taristu omaniku omandiõigust, kui võrguoperaator ei ole selle omanik, ning kolmandate isikute (nagu maaomanike ja eraomanike) omandiõigust.

Artikkel 4

Läbipaistvus seoses füüsilise taristuga

1. Liikmesriigid tagavad, et artikli 3 lõike 2 kohase juurdepääsu taotlemiseks füüsilisele taristule on igal üldkasutatavaid sidevõrke pakkuval või selleks õigust omaval ettevõtjal õigus saada taotluse korral juurdepääs järgmisele miinimumteabele mis tahes võrguoperaatori olemasoleva füüsilise taristu kohta:

- a) asukoht ja trass;
- b) taristu liik ja praegune kasutus ning
- c) kontaktpunkt.

Liikmesriigid tagavad, et juurdepääsu taotlev ettevõtja määratleb asjaomase piirkonna, mis on seotud kiire elektroonilise side võrkude elementide kasutuselevõttuga.

Liikmesriigid võivad lubada miinimumteabele juurdepääsu piiramist ainult juhul, kui see on vajalik võrkude turvalisuse ja terviklikkuse, riikliku julgeoleku, rahva tervise või ohutuse, konfidentsiaalsuse või tegevus- ja ärisaladuste tõttu.

2. Liikmesriigid võivad nõuda, et iga avaliku sektori asutus, kelle valduses on tema ülesannete tõttu elektroonilisel kujul lõikes 1 osutatud miinimumteabe osad mõne võrguoperaatori füüsilise taristu kohta, teeks selle teabe ühtse teabepunkti kaudu elektroonilisel kujul kättesaadavaks enne 1. jaanuari 2017, ning liikmesriigid nõuavad, et sellised avaliku sektori asutused teeksid selle taotluse korral kättesaadavaks üldkasutatavaid sidevõrke pakkuvatele või selleks õigust omavatele ettevõtjatele, ilma et see mõjutaks lõike 1 kohaseid piiranguid. Kui avaliku sektori asutuseni jõuavad sellise teabe muudatused ja lõikes 1 osutatud miinimumteabe uued osad, tehakse need ühtsele teabepunktile kättesaadavaks kahe kuu jooksul alates nende kättesaamise kuupäevast. Seda ajavahemikku võib pikendada kuni ühe kuu võrra, kui see on vajalik esitatava teabe usaldusväärsuse tagamiseks.

3. Lõike 2 kohaselt ühtsele teabepunktile kättesaadavaks tehtud miinimumteave peab olema ühtse teabepunkti kaudu proportsionaalsetel, mittediskrimineerivatel ja läbipaistvatel tingimustel elektroonilisel kujul kiiresti kättesaadav. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva lõike kohane juurdepääs miinimumteabele tehakse ühtse teabepunkti kaudu võimalikuks 1. jaanuariks 2017.

4. Kui lõikes 1 osutatud miinimumteave ei ole ühtse teabepunkti kaudu kättesaadav, nõuavad liikmesriigid, et võrguoperaatorid teeksid sellise teabe kättesaadavaks üldkasutatavaid sidevõrke pakkuva või selleks õigust omava ettevõtja konkreetse kirjaliku taotluse alusel. Sellises taotluses määratakse kindlaks asjaomane piirkond, mis on ettenähtud kiire elektroonilise side võrkude elementide kasutuselevõttuga. Teave tehakse kättesaadavaks kahe kuu jooksul alates kirjaliku taotluse kättesaamise kuupäevast proportsionaalsetel, mittediskrimineerivatel ja läbipaistvatel tingimustel, ilma et see piiraks lõike 1 kohaseid piiranguid.

5. Liikmesriigid nõuavad, et võrguoperaatorid rahuldaksid üldkasutatavaid sidevõrke pakkuva või selleks õigust omava ettevõtja konkreetse kirjaliku taotluse alusel mõistlikud taotlused vaadelda nende füüsilise taristu konkreetseid elemente kohapeal. Sellistes taotluses määratakse kindlaks asjaomased võrguelemendid, millega kiire elektroonilise side võrkude elementide kasutuselevõtt on seotud. Kindlaksmääratud võrguelementide kohapealne vaatlemine võimaldatakse ühe kuu jooksul alates kirjaliku taotluse kättesaamise kuupäevast proportsionaalsetel, mittediskrimineerivatel ja läbipaistvatel tingimustel, ilma et see piiraks lõike 1 kohaseid piiranguid.

6. Liikmesriigid tagavad, et kui käesolevas artiklis sätestatud õiguste ja kohustustega seoses tekib vaidlus, on kummalgi osapoolel õigus pöörduda nimetatud vaidluse asjus riikliku vaidluste lahendamise organi poole. Võttes täiel määral arvesse proportsionaalsuse põhimõtet, teeb riiklik vaidluste lahendamise organ vaidluse lahendamiseks siduva otsuse nii kiiresti kui võimalik ja igal juhul kahe kuu jooksul, välja arvatud erandjuhtudel, ilma et see piiraks ühegi osapoolte õigust pöörduda kohtusse.

7. Liikmesriigid võivad ette näha erandeid lõigetes 1–5 sätestatud kohustustest, kui olemasolevat füüsilist taristut ei peeta kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõtuks tehniliselt sobivaks või kui tegemist on riigi kriitiliselt tähtsa taristuga. Kõnealused erandid peavad olema selles osas nõuetekohaselt põhjendatud. Huvitatud isikutele antakse võimalus esitada erandite kavandite kohta mõistliku aja jooksul aramus. Kõigist sellistest eranditest teavitatakse komisjoni.

8. Liikmesriigid tagavad, et üldkasutatavaid sidevõrke pakuvad või selleks õigust omavad ettevõtjad, kes saavad käesoleva artikli kohaselt teabele juurdepääsu, võtavad asjakohaseid meetmeid konfidentsiaalsuse ning tegevus- ja ärisaladuste tagamiseks.

Artikkel 5

Ehitustööde koordineerimine

1. Liikmesriigid tagavad, et igal võrguoperaatoril on õigus pidada elektroonilise side võrke pakuvate või selleks õigust omavate ettevõtjatega läbirääkimisi ehitustööde koordineerimist käsitlevate lepingute üle, et võtta kasutusele kiire elektroonilise side võrkude elemente.

2. Liikmesriigid tagavad, et iga täielikult või osaliselt riiklikest vahenditest rahastatavate ehitustööde otseselt või kaudselt teostav võrguoperaator täidab üldkasutatavaid sidevõrke pakuvate või selleks õigust omavate ettevõtjate mõistlikud taotlused koordineerida ehitustööd läbipaistvatel ja mittediskrimineerivatel tingimustel, et võtta kasutusele kiire elektroonilise side võrkude elemente. Selline taotlus rahuldatakse tingimusel, et:

- a) see ei suurenda algselt plaanitud ehitustöödega seotud kulusid, sealhulgas kulusid, mis tekkisid täiendavate viivituste tõttu;
- b) ei halvenda kontrolli tööde koordineerimise üle ning
- c) koordineerimistaotlus esitatakse niipea kui võimalik ja igal juhul vähemalt üks kuu enne seda, kui pädevatele asutustele esitatakse loa saamiseks lõplik projekt.

Liikmesriigid võivad ette näha eeskirjad ehitustööde koordineerimisega seotud kulude jagamise kohta.

3. Kui lõike 2 kohase ehitustööde koordineerimise üle ei jõuta kokkuleppele ühe kuu jooksul alates ametliku läbirääkimistaotluse kättesaamise kuupäevast, tagavad liikmesriigid, et igal osapoolel on õigus pöörduda pädeva riikliku vaidluste lahendamise organi poole.

4. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 3 osutatud riiklik vaidluste lahendamise organ teeb proportsionaalsuse põhimõtet täiel määral arvesse võttes lõike 3 kohaselt algatatud vaidluse lahendamiseks otsuse, määraes sealhulgas vajaduse korral kindlaks õiglased ja mittediskrimineerivad tingimused ja tasud.

Riiklik vaidluste lahendamise organ lahendab vaidluse nii kiiresti kui võimalik ja igal juhul kahe kuu jooksul täieliku taotluse kättesaamise kuupäevast, välja arvatud erandjuhtudel, ilma et see piiraks ühegi osapoolle õigust pöörduda kohtusse.

5. Vähetähtsate (näiteks seoses nende väärtuse, suuruse või kestusega) ehitustööde või riigi kriitiliselt tähtsa taristu puhul võivad liikmesriigid teha erandeid käesolevas artiklis sätestatud kohustustest. Kõnealused erandid peavad olema selles osas nõuetekohaselt põhjendatud. Huvitatud isikutele antakse võimalus esitada erandite kavandite kohta mõistliku aja jooksul aramus. Kõigist sellistest eranditest teavitatakse komisjoni.

Artikkel 6

Läbipaistvus seoses kavandatavate ehitustöödega

1. Läbirääkimiste pidamiseks artiklis 5 osutatud ehitustööde koordineerimise üle nõuavad liikmesriigid, et mis tahes võrguoperaator teeks üldkasutatavaid sidevõrke pakkuva või selleks õigust omava ettevõtja konkreetse kirjaliku taotluse alusel kättesaadavaks järgmise miinimumteabe oma füüsilise taristuga seonduvate käimasolevate või planeeritud ehitustööde kohta, milleks on antud välja luba, lubade andmise menetlus on pooleli või loataotlus kavatakse pädevatele asutustele esmakordselt esitada järgneva kuue kuu jooksul:

- a) tööde asukoht ja liik;
- b) asjaomased võrguelemendid;
- c) tööde eeldatav alguskuupäev ja kestus ning
- d) kontaktpunkt.

Üldkasutatavaid sidevõrke pakkuva või selleks õigust omava ettevõtja taotluses määratakse kindlaks piirkond, mis on ettenähtud kiire elektroonilise side võrkude elementide kasutuselevõtuga. Võrguoperaatorid teevad taotletud teabe proportsionaalsetel, mittediskrimineerivatel ja läbipaistvatel tingimustel kättesaadavaks kahe nädala jooksul alates kirjaliku taotluse kättesaamise kuupäevast. Liikmesriigid võivad lubada miinimumteabele juurdepääsu piiramist ainult juhul, kui seda peetakse vajalikuks võrkude turvalisuse ja terviklikkuse, riikliku julgeoleku, rahva tervise või ohutuse, konfidentsiaalsuse või tegevus- ja ärisaladuste tõttu.

2. Võrguoperaator võib lõike 1 kohase taotluse tagasi lükata, kui:

- a) ta on teinud taotletud teabe üldsusele elektroonilisel kujul kättesaadavaks või
- b) juurdepääs sellisele teabele on tagatud ühtse teabepunkti kaudu.

3. Liikmesriigid tagavad, et võrguoperaator teeb lõikes 1 osutatud taotletava miinimumteabe ühtse teabepunkti kaudu kättesaadavaks.

4. Liikmesriigid tagavad, et kui käesolevas artiklis sätestatud õiguste ja kohustustega seoses tekib vaidlus, on kummalgi osapoolel õigus pöörduda sellega riikliku vaidluste lahendamise organi poole. Võttes täiel määral arvesse proportsionaalsuse põhimõtet, teeb riiklik vaidluste lahendamise organ vaidluse lahendamiseks siduva otsuse nii kiiresti kui võimalik ja igal juhul kahe kuu jooksul, välja arvatud erandjuhtudel, ilma et see piiraks ühegi osapoolle õigust pöörduda kohtusse.

5. Väikese väärtusega ehitustööde või riigi kriitiliselt tähtsa taristu puhul võivad liikmesriigid teha erandeid käesolevas artiklis sätestatud kohustustest. Sellised erandid peavad olema nõuetekohaselt põhjendatud. Huvitatud isikutele antakse võimalus esitada erandi eelnõu kohta mõistliku aja jooksul arvamus. Sellistest eranditest teavitatakse komisjoni.

Artikkel 7

Lubade andmise menetlus

1. Liikmesriigid tagavad, et kogu asjakohane teave, mis käsitleb tingimusi ja korda, mida kohaldatakse kiire elektroonilise side võrkude elementide kasutuselevõtuks vajalike ehitustööde lubade andmise suhtes, sealhulgas mis tahes teave erandite kohta, mida kohaldatakse selliste elementide suhtes mõnede või kõigi siseriiklike õigusaktidega nõutavate lubade puhul, on ühtse teabepunkti kaudu kättesaadav.

2. Liikmesriigid võivad ette näha, et igal üldkasutatavaid sidevõrke pakkuval või selleks õigust omaval ettevõtjal on õigus esitada ühtse teabepunkti kaudu elektrooniline taotlus kiire elektroonilise side võrkude elementide kasutuselevõtu jaoks vajalikeks ehitustöödeks nõutavate lubade saamiseks.

3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada, et pädevad asutused annavad loa või keelduvad selle andmisest nelja kuu jooksul alates täieliku loataotluse saamise kuupäevast, piiramata muid menetluse nõuetekohaseks läbiviimiseks kehtestatud konkreetseid tähtaegu või kohustusi, mida kohaldatakse kooskõlas siseriikliku või ELi õigusega lubade andmise menetlusele või edasikaebemenetlusele. Liikmesriigid võivad ette näha, et nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib seda tähtaega erandkorras pikendada. Igasugune pikendamine on nii lühike kui võimalik, et anda luba või keelduda selle andmisest. Keeldumist tuleb nõuetekohaselt põhjendada objektiivsete, läbipaistvate, mittediskrimineerivate ja proportsionaalsete kriteeriumide alusel.

4. Liikmesriigid tagavad, et kõikidel üldkasutatavaid sidevõrke pakkuvatel või selleks õigust omavatel ettevõtjatel, kes on kannatanud kahju, sest lõike 3 kohastest tähtaegadest ei ole kinni peetud, on õigus saada hüvitist tekitatud kahju eest vastavalt siseriiklikule õigusele.

Artikkel 8

Hoonesisene füüsiline taristu

1. Liikmesriigid tagavad, et kõik lõppkasutaja asukohaks olevad uued hooned, sealhulgas nende ühisomandis olevad elemendid, mille ehituslubade taotlused on esitatud pärast 31. detsembrit 2016, varustatakse kuni võrgu lõpp-punktini kiiret ühendust toetava hoonesisese füüsilise taristuga. Sama kohustus kehtib põhjalike renoveerimistööde puhul, mille ehituslubade taotlused on esitatud pärast 31. detsembrit 2016.

2. Liikmesriigid tagavad, et kõik uued korterelamud, mille ehituslubade taotlused on esitatud pärast 31. detsembrit 2016, varustatakse hoone sees või sellest väljaspool asuva juurdepääsupunktiga. Sama kohustus kehtib korterelamu põhjalike renoveerimistööde puhul, mille ehituslubade taotlused on esitatud pärast 31. detsembrit 2016.
3. Käesoleva artikli kohaselt varustatud hooned on kõlblikud saama vabatahtlikku lairibavalmiduse märgist liikmesriikides, kes on otsustanud sellise märgise kasutusele võtta.
4. Liikmesriigid võivad ette näha erandid lõigetes 1 ja 2 ette nähtud kohustustest teatavatele hoonekategoriatele, eelkõige ühepereelamutele, või põhjalike renoveerimistööde korral, kui selliste kohustuste täitmine on ebaproportsionaalne, näiteks seoses üksik- või kaasomandis korteriühistu kuludega või hoone liigiga, nagu teatud mälestusmärkide, ajalooliste hoonete, puhkemajade, sõjaväehitiste või muude riigi julgeoleku eesmärgil kasutatavate hoonete kategooriad. Sellised erandid peavad olema nõuetekohaselt põhjendatud. Huvitatud isikutele antakse võimalus esitada erandite kavandite kohta mõistliku aja jooksul arvamus. Kõigist sellistest eranditest teavitatakse komisjoni.

Artikkel 9

Juurdepääs hoonesisesele füüsilisele taristule

1. Liikmesriigid tagavad, et vastavalt lõike 3 esimesele lõigule on igal üldkasutatava sidevõrgu pakkujal õigus rajada omal kulul juurdepääsupunkti oma võrk.
2. Liikmesriigid tagavad, et vastavalt lõike 3 esimesele lõigule on igal üldkasutatava sidevõrgu pakkujal õigus saada juurdepääs mis tahes olemasolevale hoonesisesele füüsilisele taristule, et võtta kasutusele kiire elektroonilise side võrk, kui dubleerimine on tehniliselt võimatu või majanduslikult ebatõhus.
3. Liikmesriigid tagavad, et juurdepääsupunkti ja hoonesisese füüsilise taristu kasutamise õiguse mis tahes valdaja rahuldab kõik üldkasutatavate sidevõrkude pakkujate mõistlikud juurdepääsutaotlused õiglastel ja mittediskrimineerivatel tingimustel, sealhulgas hinna osas, kui see on asjakohane.

Kui kokkuleppele lõikes 1 või 2 osutatud juurdepääsu üle ei jõuta kahe kuu jooksul alates ametliku juurdepääsutaotluse kättesaamise kuupäevast, tagavad liikmesriigid, et igal osapoolel on õigus pöörduda pädeva riikliku vaidluste lahendamise organi poole, et hinnata kõnealustes lõigetes sätestatud nõuete täitmist. Võttes täiel määral arvesse proportsionaalsuse põhimõtet, teeb riiklik vaidluste lahendamise organ vaidluse lahendamiseks siduva otsuse nii kiiresti kui võimalik ja igal juhul kahe kuu jooksul, välja arvatud erandjuhtudel, ilma et see piiraks ühegi osapoole õigust pöörduda kohtusse.

4. Liikmesriigid võivad teha lõigete 1–3 suhtes erandeid hoonete puhul, kus juurdepääs lõppkasutaja asukohta ühendatud ja kiirete elektroonilise side teenuste osutamiseks sobivale olemasolevale võrgule on tagatud objektiivsetel, läbi paistvatel, proportsionaalsetel ja mittediskrimineerivatel tingimustel.
5. Olemasoleva kiiret ühendust toetava hoonesisese taristu puudumise korral tagavad liikmesriigid, et igal üldkasutatava sidevõrgu pakkujal on õigus ühendada oma võrk abonendi nõusoleku korral omal kulul abonendi ruumidega tingimusele et mõju kolmandate isikute eraomandile on võimalikult väike.
6. Käesolev artikkel ei piira juurdepääsupunkti või hoonesisese füüsilise taristu omaniku omandiõigust, kui selle taristu või juurdepääsupunkti kasutamiseõiguse valdaja ei ole selle omanik, ning kolmandate isikute (nagu maaomanike ja hoonete omanike) omandiõigust.

Liikmesriigid võivad kehtestada eeskirju piisava rahalise hüvitise maksmise kohta isikutele, kes kannatavad käesolevas artiklis sätestatud õiguste kasutamise tõttu kahju.

Artikkel 10

Pädevad asutused

1. Liikmesriigid tagavad, et iga riiklikule vaidluste lahendamise organile antud ülesande võtab enda peale üks või mitu pädevat asutust.
2. Iga lõike 1 kohaselt liikmesriigi poolt määratav riiklik vaidluste lahendamise organ on juriidiliselt eraldiseisev ja funktsionaalselt sõltumatu kõigist võrguoperaatoritest. Liikmesriigid võivad lubada, et riiklik vaidluste lahendamise organ võtab temale määratud ülesannete täitmise eest tasusid.

3. Liikmesriigid nõuavad, et kõik osapooled teeksid täielikult koostööd riikliku vaidluste lahendamise organiga.
4. Liikmesriigid määravad riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil ühe või mitu pädevat asutust, kes täidavad artiklites 4, 6 ja 7 osutatud ühtse teabepunkti ülesandeid. Liikmesriigid võivad lubada võtta nende ülesannete täitmise kulude katmiseks ühtsete teabepunktide kasutamise eest tasu.
5. Liikmesriigid teatavad komisjonile 1. juuliks 2016 igast käesoleva artikli kohasest ja käesolevas direktiivis sätestatud ülesannete täitmiseks pädevast asutusest ning mis tahes muudatustest nimetatud teabes enne sellise määramise või muudatuse jõustumist.
6. Käesolevas artiklis osutatud pädevate asutuste otsuste peale võib kooskõlas siseriikliku õigusega esitada kohtusse apellatsioonikaebuse.

Artikkel 11

Karistused

Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad karistuste kohta, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi alusel vastuvõetud siseriiklike meetmete rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada nende rakendamine. Ettenähtud karistused on asjakohased, tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

Artikkel 12

Läbivaatamine

Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule 1. juuliks 2018 aruande käesoleva direktiivi rakendamise kohta. Aruandes esitatakse kokkuvõtte käesolevas direktiivis sätestatud meetmete mõjust ning hinnang selle kohta, kuidas on edenenud käesoleva direktiiviga seatud eesmärkide täitmine, sealhulgas selle kohta, kas ja kuidas saaks direktiiv rohkem kaasa aidata digitaalarengu tegevuskavas sätestatud eesmärkidest suuremate eesmärkide saavutamisele.

Artikkel 13

Ülevõtmine

Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid 1. jaanuariks 2016. Nad teatavad nendest komisjonile.

Liikmesriigid kohaldavad neid sätteid alates 1. juulist 2016.

Kui liikmesriigid need sätted vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

Artikkel 14

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 15

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 15. mai 2014

Euroopa Parlamendi nimel
president
M. SCHULZ

Nõukogu nimel
eesistuja
D. KOURKOULAS